

INNKALLING, RÅDMANNNSFORUM – 21.05.2014

Saksbehandler: Bård Eidet

Referanse: 14/1134-

Dato: 14.05.2014

Sted: Fylkeshuset, 5. etg: NB! Fylkesutvalgssalen
Tidsrom: Onsdag 21. mai 2014 kl 1300-1600
Innkalt: Kjell Fosse, Kristian Rolstad, Stein A. Ytterdahl, Morten Wolden, Olaf Løberg, Roy Jevard, Kathrine Lereggen, Grethe Metliaas, Knut Dukane, Vigdis Bolås, Kai Terje Dretvik, Odd Inge Mjøen
Kopi Steinar Gaustad, Geir Arne Nyeng, Marit Myrstad Teigen, Esther Balvers, Hans Kringstad, Sigmund Knutsen

RF 22/14 Referat fra møte 19.03.2014

Vedlegg 1: Referat/protokoll rådmannsforum 19.03.2014

Forslag til vedtak:

Referat/protokoll rådmannsforum 19.03.2014 godkjennes.

RF 23/14 Planlegging av felles samling for Formannskapene 21.22. august

Sak Det er nå avklart at det blir en felles samling for Formannskapene, Fylkesutvalget og rådmennene 21-22 august på Rica Hell. Avhengig av at Fylkesmannen sier ja til å bruke de tildelte skjønnsmidlene til prosjektet Trondheimsregionen som politisk verksted til denne samlingen så legges det opp til at selve samlingen dekkes av Trondheimsregionen, mens reisekostnadene dekkes av den enkelte kommune. Det å avklare deltakelse fra politikerne må den enkelte kommune ta ansvar for, og det bør være avklart før sommerferien.

Fram til nå har det kommet fram tre forslag til tema for samlingen: Kommunereform, utarbeiding av felles framtidsbilder for Trondheimsregionen, og presentasjon av vellykkete tjenestesamarbeid i kommunene. Tre tema er nok det maksimale det er lurt å legge inn i en samling, det krevende å organisere gode prosesser for en såpass stor forsamling. Kommunereformen er et selvsagt tema, utvalgsleder Signy Vabo er forespurt men kan ikke stille, utvalgsmedlem Lars Erik Borge har fått forespørsel som han fortsatt har til vurdering. Uansett hvem som kan stille som innleder blir det viktigste spørsmålet hvordan vi legger opp prosessene slik at det oppleves som meningsfullt for politikerne. Målet for samlingen må være å bidra til en så god og informert debatt som mulig – også om hvilke konsekvenser det kan ha for det interkommunale samarbeidet hvis det ikke er ønskelig med kommunesammenslåing i Trondheimsregionen.

Det å lage felles framtidsbilder for Trondheimsregionen er nyttig uansett hva som skjer med kommunereformen, og en enighet om felles utviklingsretning kan føre med seg større oppslutning om og forpliktelse til arbeidet og vedtakene i Trondheimsregionen. Det vil adressere mye av de utfordringene som ble tatt opp av Røe kommunikasjon om utviklingen av samarbeidet i september 2013.

Som rådmenn er dere tett på politikerne og kan gi gode innspill på hvordan en slik samling kan legges opp. Prosessuelt er det såpass krevende at vi vil tilknytte oss ekstern hjelp.

Forslag til vedtak:

Innspill fra møtet blir tatt med i den videre planleggingen av samlingen.

RF24/14 **Videre arbeid med kommunereformen**

Sak På det siste regionrådsmøtet ble det besluttet at dette skulle være tema på alle regionrådsmøtene. Ekspertutvalgets rapport var tydelig på behovet for å vurdere strukturen i storbyregionene. Akkurat nå har Kommuneproposisjonen blitt lagt fram, og den konkretiserer prosessen videre framover, og hvilke økonomiske virkemidler som legges til grunn. Det leggs opp til denne prosessen:

- Vår 2014: Stortingsbehandling av mål for reformen og opplegget for videre arbeid.
- Høst 2014, 2015 og vår 2016: Regionale prosesser med KS, fylkesmenn og kommuner. Oppsummeres av fylkesmennene høsten 2016.
- Vår 2015: Regjeringen legger frem forslag til nye oppgaver for kommunene. Stortingsbehandling av denne meldingen.
- Høst 2015 og vår 2016: Kommunale vedtak om sammenslåing.
- Vår 2016: Vedtak i kongelige resolusjoner om sammenslåing av kommuner for de kommuner som er tidlig ute med lokale vedtak.
- Vår 2017: Regjeringen fremmer proposisjoner om ny kommunestruktur og om nye oppgaver til kommunene. Stortingsbehandling av disse proposisjonene.

Proessen legger opp til frivillighet – men med en mulighet for vedtak om sammenslåing ut fra regionale eller nasjonale hensyn i det endelige vedtaket vår 2017. Det er også lagt fram hvilke økonomiske stimuli som foreslås.

Rådmannsforum bes om å gi innspill til hvordan arbeidet med kommunereformen skal organiseres i Trondheimsregionen.

Forslag til vedtak:

Daglig leder jobber videre med de innspillene som kom i møtet.

RF 25/14 **Trondheimsregionen 2040**

Sak: Prosjektet Trondheimsregionen 2040 er nå i gang med å planlegge møter med kommunene, og det blir i møtet rapportert om status av Jon Hoem og Brita Aasprang.

Forslag til vedtak:

Saken tas til orientering..

RF 26/14 **IKAP 2 / nytt Logistikkutepunkt.**

Sak: I regionrådsmøtet 25. april ble det besluttet at forslaget til mål, strategier og retningslinjer legges til grunn for det videre arbeidet med IKAP2, det betyr at den politiske forpliktelsen som ble etterlyst i det siste rådmannsforum er på plass. Det blir også gitt en oppdatering på arbeid med logistikkutepunkt.

Vedlegg 2: Utkast IKAP2.

Forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

RF 27/14 **Verdiskapingsanalyser for storbyregionene**

Sak: Det ble i forrige møte orientert kort om arbeidet med verdiskapingsanalyse for storbyregionene. Et utkast til rapport er nå klar, Birger Elvestad fra Trondheim kommune vil presentere hovedpunkt.

Vedlegg 3: *Notat verdiskapingsanalysene for norske storbyer.*

Forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

RF 28/14 ***Saker til neste møte i Trondheimsregionen – regionrådet 20.06.2014***

Møtet vil være på Radisson Blu på Værnes, og avsluttes med lunsj kl 1200 pga samkjøring med Luftfartsforum. I tillegg til disse sakene så vil Samferdelspolitisk fundament legges fram for endelig behandling.

Forslag til vedtak:

Møteagendaen suppleres etter innspill i møtet.

RF 29/14 ***Orienteringer***

- Kan Rådmannsforum i august flyttes til uka etter?
- Oppfølging av sak om interkommunalt samarbeid om idrettsanlegg

RF 30/14 ***Åpen post***

Knut Dukane
Leder Rådmannsforum

Bård Eidet
Daglig leder

REFERAT, RÅDMANNNSFORUM – 19.03.2014

Saksbehandler: Bård Eidet

Referanse: 14/1134-

Dato: 20. mars 2014

Sted: Fylkeshuset, 5. etg: Fylkesutvalgssalen

Tidsrom: Onsdag 19. Mars kl 1300-1600

Til stede: Kjell Fosse, Kristian Rolstad, Morten Wolden (til og med sak 15), Roy Jevard, Kathrine Lereggen, Knut Dukane, Olaf Løberg, Carl-Jakob Midttun, Bård Eidet, Esther Balvers, Hans Kringstad, Sigmund Knutsen, Terje Jentoft Roel fra Idrettskretsen, Pål Raner og Kari Mette Elden fra STFK, Thea Forsberg Europakontoret, Marthe Leistad Hagen KS Nord-Trøndelag.

Forfall: Odd Inge Mjøen, Stein A. Ytterdahl, Grethe Metliaas, Vigdis Bolås, Kai Terje Dretvik.

RF 14/14 *Referat fra møte 14.01.2014*

Vedtak: *Referat/protokoll rådmannsforum 14.01.2014 godkjent.*

RF 15/14 *Henvendelse fra Sør-Trøndelag idrettskrets: Interkommunalt samarbeid – veien å gå?*

Orientering: Terje Jentoft Roel, styreleder Sør-Trøndelag Idrettskrets orienterte. Utgangspunktet er at man kan få ekstra spillemiddeltilskudd når flere kommuner samarbeider om anlegg.

Fra møtet: Viktig at det lages en pakke der alle deltakende kommuner får gevinst. Neppe aktuelt at alle kommuner deltar.

Vedtak: *Rådmannsforum ved Morten Wolden, Olaf Løberg, Idrettskretsen og daglig leder følger opp saken.*

RF16/14 *IKAP2: Mål, strategier, retningslinjer, oppfølgingsoppgaver*

Orientering: Høringsutkast klar til september, deretter høring og endelig vedtak i desember 2014.

Fra møtet: Den politiske forpliktelsen vil være avgjørende. Må være grunnlag for forutsigbarhet. Esther Balvers tar med seg de innspill som kom.

Vedtak: *Utkastet til IKAP oversendes til regionrådet for behandling.*

RF 17/14 *Internasjonalt arbeid kommunene – innspill fra STFK*

Orientering: Orientering om de mulighetene som ligger i internasjonalt samarbeid, spesielt for ungdom. Interreg: 320 mill kroner i neste periode, spissere program enn tidligere. Smart, bærekraftig og inkluderende vekst sentralt. Se presentasjonene for mer detaljer.

Fra møtet: Vanskelig for den enkelte kommune å ta en aktiv rolle på egen hånd, avhengig av at det kommer konkrete tilbud som det er mulig å hoppe på.

Vedtak: *Saken tatt til orientering.*

RF 18/14 *Trondheimsregionen som politisk verksted.*

Vedtak: *Saken utsettes.*

RF 19/14 **Saker til neste møte i Trondheimsregionen – regionrådet 25.04.2014**

Ingen innspill utover det som ligger i sakslista.

RF 20/14 **Årsmelding 2013**

Innspill om at resultatene fra Omdømmebarometret burde vært omtalt.

Vedtak: **Årsmelding 2013 legges fram for regionrådet for godkjenning.**

RF 21/14 **Orienteringer**

- Vi fikk ikke innvilget søknaden til KMD om det nye utviklingsprogrammet for byregioner. Daglig leder har bedt om et møte med departementet for å vurdere grunnlaget for en ny søknad i 2015.
- Det blir gjennomført ordførermøte 28. Mars, hovedtema samferdselspolitisk fundament.
- Omdømmekampanjen, daglig leder orienterte. Det skal være en møte med kommunikasjonssjefene på NTNU, SINTEF og HiST 1. april, viktig møte for å ta stilling til veien videre.
- Prosjektet Trondheimsregionen 2040 er i gang, Jon Hoem prosjektleder.

RF 22/14 **Åpen post**

Roy Jevard orienterte om nærings samarbeidet Trondheim Sør.

Birger Elvestad Trondheim kommune orienterte om storbyregionenes verdiskapsingsanalyser.

Knut Dukane
leder rådmannsforum

Bård Eidet
daglig leder

IKAP-2

Mål, strategier og retningslinjer for arealutvikling i Trondheimsregionen

utkast til drøfting i Regionrådet 25. april 2014

UTKAST

Samarbeid om areal- og transportplanlegging i Trondheimsregionen.....	3
Fra IKAP-1 til IKAP-2	4
Overordnede mål.....	5
Samordnet areal- og transport.....	6
Mål.....	6
Strategi	6
Retningslinjer.....	6
Jordvern.....	7
Mål.....	7
Strategi	7
Retningslinjer.....	7
Bolig	8
Mål.....	8
Strategi	8
Retningslinjer.....	8
Næring.....	9
Mål.....	9
Strategi	9
Retningslinjer.....	9
Senterstruktur.....	10
Mål.....	10
Strategi	10
Retningslinjer.....	10
Oppfølging av IKAP-2.....	11

Samarbeid om areal- og transportplanlegging i Trondheimsregionen

Om Trondheimsregionen

Trondheimsregionen er et samarbeidsorgan for Stjørdal, Malvik, Trondheim, Klæbu, Melhus, Skaun, Orkdal, Midtre Gauldal, Rissa og Leksvik kommuner. I tillegg er Sør-Trøndelag fylkeskommune medlem. Medlemskommunene danner en felles bolig-, arbeids- og serviceregion.

Hensikten med samarbeidet er å styrke Trondheimsregionens utvikling i en nasjonal og internasjonal konkurransesituasjon, slik at regionen i framtiden hevder seg i toppen innen forskning, utdanning, næringsliv og kultur, og tjenester til befolkningen.

Likelydende vedtak i alle kommunene i sak om Trondheimsregionen 2011:

Styrke Trondheimsregionens utvikling i en nasjonal og internasjonal konkurransesituasjon og å ivareta en positiv utvikling av deltakerkommunene, i samspill med Trøndelag og Midt-Norge.

”Vi er ti kommuner som vil løfte hverandre framfor å konkurrere innbyrdes. Vi oppnår mer sammen enn hver for oss”.

Hvorfor samarbeid om areal- og transportplanlegging i Trondheimsregionen

Felles mål og strategier for samordnet areal- og transportutvikling i Trondheimsregionen er nødvendig for å oppnå målene om klimavennlig regionutvikling og å begrense nedbygging av landbruksareal. I tillegg gir det større gjennomslagskraft for å få statlig finansiering til store samferdselsprosjekter, samt belønningsmidler.

Med å sikre diversitet og et bredd tilbud av næringsarealer og bomiljøer i Trondheimsregionen, har regionen i sin helhet en større tiltrekkingskraft enn kommunene hver for seg.

Interkommunal arealplan for Trondheimsregionen – IKAP

IKAP er en regional arealplan, utarbeidet av kommunene i Trondheimsregionen og Sør-Trøndelag fylkeskommune. IKAP forutsettes fulgt opp av de respektive kommunene. Retningslinjene er forpliktende for kommunene til å følge opp i sin kommuneplanens arealdel og ved behandling av reguleringsplaner, slik at alle bidrar til å oppnå målene for utvikling av regionen.

IKAPs utgangspunkt er å gjøre regionen attraktiv gjennom å gi konkurransedyktige tilbud i forhold til næringsetableringer og framtidig bosetting. Formålet med interkommunal arealplan for Trondheimsregionen er å legge til rette for en bærekraftig og konkurransedyktig arealutvikling gjennom en samordnet avklaring av arealbruken. Det legges til grunn at dette gir bedre grunnlag for å avveie arealbruk mot ulike regionale og nasjonal mål.

IKAP er en langsiktig plan med en sammenhengende arealstrategi for regionen. Planhorisonten er 2040, med mer konkret dimensjonering av boligbehov og behov for arealkrevende næringsvirksomheter for en 12-års periode, slik at dimensjoneringen kan legges til grunn i kommuneplanlegging. Det er hensikten at dette dokumentet skal være lenge. Eventuell behov for rullering skal vurderes av Regionrådet.

Mål, strategier og retningslinjer (IKAP-2) skal vedtas i alle 10 kommuner og Sør-Trøndelag fylkeskommune.

Fra IKAP-1 til IKAP-2

(tas ut etter vedtak IKAP-2)

Hvordan har vi jobbet fra IKAP-1 til IKAP-2

- politiske arbeidsmøter i oppstartsfasen planprogram (Melhus, Stjørdal, Malvik, Skaun, Rissa)
- jevnlig rapportering i Regionrådet
- tematiske drøftinger i rådmannsforum
- tematiske presentasjoner i Næringsrådet, Næringsforening, Finans- og næringskomiteen Trondheim kommune, Fagråd eiendom
- tematiske arbeidsseminar med eksterne samarbeidsparter
- prosjektgruppemøter

- litteraturstudie trends i boligpreferanser og næringsutvikling
- analyse boligfelt og næringsareal i kommuneplanene
- oppdatering befolkningsprognose og boligbehov på kommunenivå
- oppdatering behov næringsareal arealkrevende virksomheter i Trondheimsregionen

Endring i struktur IKAP

I arbeidet med rullering av IKAP kom fram behov om forenkling av IKAP og tydeliggjøring av hva som er forpliktende. Det var også stor interesse for kunnskapsgrunnlaget som ble presentert.

Derfor har vi endret struktur i IKAP til et hoveddokument *mål, strategier og retningslinjer* (IKAP-2) og kunnskapsgrunnlagsrapporter om *transport, befolkning, bolig, næring*.

Kunnskapsgrunnlaget skal oppdateres årlig og være tilgjengelig via Trondheimsregionen sin nettside, www.trondheimsregionen.no (*prosjekter / ikap-2 / grunnlagsdokumenter*).

I tillegg til IKAP-2 og kunnskapsgrunnlagsrapporter, er det utarbeidet (*utarbeides*) noen rapporter som er ment som *veileder* til areal- og transportplanlegging i kommunene:

- samordnet areal- og transportutvikling i Trondheimsregionen: konsekvenser for samfunn, miljø og folkehelse av klimavennlig og landbruskvinnelig lokalisering av boligbygging
- 'Tettere tettsteder': suksesskriterier for gode bomiljøkvaliteter
- 'Kafeliv eller stor hage': trends i boligpreferanser
- 'Attraktivt sentrum': sentrumsutvikling i norske tettsteder

Oppdatering mål, strategier og retningslinjer fra IKAP-1 til IKAP-2

Mål og strategier for arealutvikling i Trondheimsregionen som vedtatt i *Melding om strategiske valg (18.09.09)* er videreført i IKAP-2, men strukturert på nytt og delvis omformulert, slik at de er lettere å håndtere som grunnlag for arealutvikling i regionen.

Vi har supplert knutepunktutvikling langs Trønderbanen som strategi for Transport.

Vi har justert retningslinjene fra IKAP-1, slik at de er konsistent med målene og strategiene, samt lettere å følge opp.

Overordnede mål

Utvikling av Trondheimsregionen

Styrke Trondheimsregionens utvikling i en nasjonal og internasjonal konkurransesituasjon og å ivareta en positiv utvikling av deltakerkommunene, i samspill med Trøndelag og Midt-Norge.

Arealutvikling i Trondheimsregionen

Trondheimsregionen skal bidra til at Trøndelag skal bli en nasjonal rollemodell for et konkurransedyktig, balansert og bærekraftig utbyggings- og bosettingsmønster.

UTKAST

Samordnet areal- og transport

Mål

Trondheimsregionen skal ha en klimavennlig areal- og transportutvikling.

Strategi

Flest mulig reiser i regionen skal skje med kollektiv, sykkel eller til fots og transportbehov i Trondheimsregionen skal begrenses

- Tyngde av arealutvikling i Trondheimsregionen skal skje innenfor influensområde for kollektiv og innenfor gang-/sykkellavstand fra sentrene, slik at mange innbyggere har lett tilgang til kollektivtilbud og tjenester.
- (ny) For å sikre passasjergrunnlag for et godt togtilbud på Trønderbanen, skal hovedknutepunktene for kollektivtransport langs jernbanetraseen styrkes.
 - o Stjørdal stasjon
 - o Hommelvik stasjon
 - o Trondheim sentral stasjon
 - o Melhus skysstasjon
 - o Støren stasjon
- I Trondheimsregionen skal det sikres tilgang til pendlerparkeringsplasser der hvor reisende med kollektivtransport er avhengig av å komme seg til holdeplassen med bil.

Retningslinjer

Arealutvikling som begrenser trafikkomfang

- Kommunene skal prioritere utbygging på gang- og sykkellavstand fra sentrene.
- Melhus, Trondheim, Malvik og Stjørdal skal styrke hovedknutepunktene langs jernbanetraseen.
- Næringsareal til arealkrevende næringsvirksomhet skal lokaliseres mest gunstig i forhold til godsstrømmer og øvrig trafikkskaping.

Stimulere reiser med kollektivtransport

- Kommunene skal prioritere utbygging av boligområder, detaljhandel, offentlige tjenester og større arbeidsplasser i de best tilgjengelige områder med kollektiv.
- Arbeidsplass- og besøksintensive virksomheter skal etableres i senterområder og inntil tunge kollektivakser.
- Maksimalt 25/35 % av tomtearealet til parkering for henholdsvis kontor/forretning skal praktiseres (Trondheim har fastsatt 15/25 %).
- Største del av boligbygging i regionen skal realiseres på gang-/sykkellavstand fra senterområdene og holdeplasser for kollektivtransport.

Jordvern

Mål

Det skal sikres tilgang til jordbruksareal, også for framtidige generasjoner.

Strategi

I Trondheimsregionen legges det opp til en arealutvikling som i størst mulig grad unngår nedbygging av jordbruksareal.

Retningslinjer

Spare jordbruksareal

- Kommunene skal ta vare på større sammenhengende arealer med dyrket mark eller dyrkbar mark av høy kvalitet, også i bynære strøk.
- Innenfor gangavstand fra holdeplasser på hovedårene for kollektivtrafikknettet, kan utbyggingshensyn tillegges større vekt enn vern, under forutsetning at det planlegges en konsentrert utbygging og tas hensyn til kulturmiljøer og grønnstruktur.
- Eventuell nedbygging av landbruksareal skal avklares i kommuneplanens arealdel.

Bolig

Mål

Trondheimsregionen skal være en attraktiv region å bo i.

Strategi

Trondheimsregionen skal utvikle en felles boligpolitikk og sikre variert boligtilbud.

I Trondheimsregionen skal innbyggerne ha lett tilgang til friluftsområder med en variert grad av tilrettelegging.

Retningslinjer

Dimensjonering boligbygging

- Kommunene skal i sin kommuneplanens arealdel dimensjonere boligutbygging i forhold til framtidig befolkningsvekst i kommuneplanperioden. Prognosen for befolkningsvekst skal baseres på befolkningsutvikling i kommunen over de siste 10 årene.
- Boligfelt som ikke prioriteres innenfor det anslåtte behovet, tilrås avvendt. Kommunen skal bruke de planmessige/juridiske virkemidler som den selv anser som mest hensiktsmessig for å porsjonere boligbyggingen, for eksempel rekkefølgebestemmelser.

Variert boligsammensetting og attraktive bomiljøer

- Det skal vektlegges varierte bygningstyper og boligstørrelser.
- Kommunene skal sikre sammenhengende grøntområder nær boligene og lett tilgang til friluftsområder.
- Uterom skal være mest mulig sammenhengende, ha gode solforhold og tilfredsstillende støynivå. Uterom skal være godt egnet som sosial møteplass for alle aldersgrupper og utformes slik at det kan brukes til alle årstider.
- Prinsippene bak universell utforming skal legges til grunn i all planlegging.
- Kommunene skal legge til rette for tiltak som fremmer fysisk og mental helse.
- Etablering av sykkelstier og tilrettelegging for fotgjengere skal vektlegges.

Effektiv arealutnyttelse

- Kommunene skal prioritere utbygging innenfor eksisterende tettsteder – både som fortetting i regulert, utbygd strøk og som feltutbygging på ledig tomtegrunn.
- Kommunene skal legge opp til en effektiv arealutnyttelse innenfor boligfeltene.
 - det skal angis omtrent antall boliger som skal bygges i boligfeltet
 - det skal angis hvilke boligtyper skal bygges i boligfeltet
 - det skal angis gjennomsnittlig boligtetthet i boligfeltet

Næring

Mål

Trondheimsregionen skal være en attraktiv region å etablere og drive næringsvirksomhet i.

Strategi

I Trondheimsregionen skal det sikres tilgjengelig næringsareal til arealkrevende bedrifter.

Rett virksomhet på rett plass: ABC-lokaliseringsprinsippet legges til grunn i tilrettelegging av næringsareal til forskjellige næringsbransjer.

I Trondheimsregionen skal det være et variert tilbud av attraktive næringsarealer for forskjellige typer næringsvirksomhet (bransjer).

Retningslinjer

Tilgjengelig areal til arealkrevende bedrifter

- Nye Sveberg skal prioriteres som regionalt næringsområde for arealkrevende næringsvirksomhet i Trondheimsregionen.
- Deler av Torgård (*erstatte Løvåsområdet pga dårlig grunnforhold der*), Tulluan og Stormyra skal bidra i næringstilbudet for store regionale næringsetableringer i et kortsiktig perspektiv.
- Grønøra sin regionale betydning for videreutvikling av Orkdal som industrikommune med havn skal vektlegges.

Rett virksomhet på rett plass

- Kommunene skal legge til rette for lokalisering av besøks- og arbeidsplassintensiv virksomhet i kommunesentra for å øke bruk av kollektivtransport ved reiser i regionen, og for å oppnå tettere samhandling og dynamiske og aktive sentrumsmiljøer.

Variert tilbud og attraktive næringsarealer

- Kommunene skal sikre tilgang til attraktive næringsareal ut fra egne fortrinn og behov.
- Korridorenes langsiktige potensial i forhold til arealtilgang og næringsklynger skal vektlegges.

Effektiv arealbruk

- Kommunene skal legge opp til en effektiv arealbruk på både eksisterende og nye næringsområder, for å dempe behov for ny næringsareal i regionen, og dermed omdisponering av blant annet jordbruksareal.
- Mer effektiv arealutnyttelse på eksisterende næringsarealer skal prioriteres.

Senterstruktur

Mål

Trondheimsregionen skal være en attraktiv region å bo og drive næringsvirksomhet i.

Strategi

Regionale sentra og kommunesentrene skal styrkes.

Samtidig skal bygde-/lokalsentra kunne videreutvikles slik at eksisterende bosettingsmønster, lokalsamfunn og infrastruktur blir ivaretatt og videreutviklet.

Retningslinjer

Omforming større sentra

Byområdet i Trondheim og senterområdene i eksisterende regionale sentra og kommunesentra, skal utvikles i forhold til næring og boliger gjennom fortetting/omforming.

Næring i senterområdene

For å sikre areal til besøks- og arbeidsplassintensiv næringsvirksomhet skal:

- 60 % av ny kontorutbygging i Trondheim lokaliseres i "kollektivbuen".
- maksimalt 40 % av ny utbygging i sentrumskjerner i øvrige kommunesentra skal avsettes til boliger.

Bygde-/lokalsentra

Dagens servicenivå i bygde-/lokalsentrene skal søkes opprettholdt og videreutviklet gjennom regulert boligutvikling. Nye senter-/servicefunksjoner kan etableres med utgangspunkt i senterets naturlige omland.

Ikke nye sentra

Dagens sentra gir en tilfredsstillende servicedekning i kommunene. Ut fra dette skal det i utgangspunktet ikke tilrettelegges nye sentra i regionen. Dette omfatter både kjøpesenterområder og bygde-/lokalsentra.

Oppfølging av IKAP-2

Planlegging i kommunene

Kommunene skal følge opp retningslinjene i IKAP i all planlegging.

Metodikk for måloppnåelse

Trondheimsregionen har utviklet indikatorer for vurdering av kommuneplanene i forhold til bidrag til måloppnåelse i regionen.

Kunnskapsgrunnlag til all planlegging i kommunene

- Trondheimsregionen skal hvert kvartal rapportere om befolkningsutvikling i kommunene.
- Trondheimsregionen skal årlig oppdatere boligfeltbasen og næringsarealbasen.
- Trondheimsregionen skal årlig rapportere om boligbygging i kommunene.
- Trondheimsregionen skal utvikle en kartportal som gjør statistikk, boligfeltbasen og næringsarealbasen, tilgjengelig for alle via kart.
- Oppdaterte kunnskapsgrunnlag legges ut på Trondheimsregionen sin nettside, www.trondheimsregionen.no

Samarbeid regionale næringsarealer

Samarbeidet mellom kommunene og næringslivet om tilrettelegging av regionale næringsarealer skal styrkes. Det skal legges vekt på næringsutvikling i alle de fire korridorene:

- Orkanger-Skaun-Melhus-Trondheim
- Støren-Klæbu-Melhus-Trondheim
- Stjørdal-Malvik-Trondheim
- Fosen

Logistikknutepunkt

Når avklaring om logistikknutepunkt i Trondheimsregionen foreligger, skal det sikres tilstrekkelig næringsareal i tilknytning til både båt- og jernbaneterminalene, slik at det legges til rette for styrkning av næringslivet knyttet til godshåndtering.

Verdiskapingsanalysene for norske storbyer 2013 – 14

Kommentarer og spørsmål rundt Trondheimsregionen

Går til: Stabsmøtet næring og samfunn

Fra: Birger, prosjektgruppen for verdiskapingsanalysen

1: Statistikken fra SSB, bearbeidingen av Menon Business Economics

Vi ser på vekstregnskap for perioden 2000 – til 2012 og hvilke verdiskapingsindikatorer som har tydelig sammenheng med og kan forklare veksten i verdiskapingen per innbygger.

Blant de 6 storbyregionene har Trondheimsregionen lavest befolkningsvekst i perioden. Bergensregionen er på samme nivå, 22 %. Høy vekst har Stavangerregionen (34 %) og Osloregionen (28 %). Middels har Kristiansand-regionen og Tromsø-regionen (26%).

Av de 6 storbyregionene har Trondheim lavest verdiskaping per innbygger. Men i perioden har Trondheimsregionen middels høy vekst i verdiskapingen per innbygger. Vi blir slått av Stavangerregionen, Kristiansand-regionen og Tromsø-regionen. Vi vokser marginalt mer enn Osloregionen og Bergensregionen i perioden. Men nivået per innbygger i Trondheim i 2012 tilsvarer omtrent nivået i Oslo i 2006.

Det er tre indikatorsett i analysen som har sammenheng med henholdsvis produktivitetsøkningen, sysselsettingsøkningen og befolkningsøkningen. Det er gruppen "tilbudsindikatorer", "omgivelsesindikatorer" og "etterspørselsindikatorer".

Det er 5 tilbudsindikatorer som forklarer vekst i verdiskaping per innbygger:

1. Andel sysselsatte med lang høyere utdanning (over 4 år)
2. Andel sysselsatte med kort høyere utdanning (1- 4 år)
3. Andelen sysselsatte i kunnskapsnæringene
4. FoU utgifter totalt
5. Andel yrkesrelaterte overnattinger

Det er 2 omgivelsesindikatorer som forklarer vekst i verdiskaping per innbygger:

1. Andel ansatte i service og underholdning
2. Antall studieplasser

Det er 1 etterspørselsindikator som forklarer vekst i verdiskaping per innbygger:

1. Regional investering

2: Analysen,- Trondheimsregionens posisjon i vekstregnskapene

Det er godt samsvar mellom sysselsettingsøkningen og befolkningsøkningen i Trondheim. Vi tolker det positivt, folk som flytter til Trondheimsregionen får jobb. Stavanger har det samme gode forholdet mellom befolkningsøkning og sysselsettingsøkning

Men hva forklarer den beskjedne veksten i Trondheim?

Kvadratmeterprisen på bolig har økt mer hos vekstvinnerne Stavanger-regionen, Kristiansand-regionen og Tromsø-regionen. Igangsatt nybygging av boliger er høy i Trondheimsregionen på linje med Stavanger- og Kristiansand-regionen. Boligsektoren er derfor neppe forklaringen.

Derimot er sysselsettingsøkningen i Trondheimsregionen relativt lav i alle sektorene (privat vareeksporterende, privat lokal, statlig og kommunal sektor). Økningen i verdiskapingen er drevet av den høye produktivetsveksten i privat vareeksporterende sektor (hightech og design / engineering innen marin, maritim, olje- og gass og IKT). Videre viser statlig sektor stor produktivetsvekst som bare forklares ved lønnsveksten i denne sektoren. Helse-midt er en stor virksomhet i denne sektoren.

Trondheimsregionen sin kommunale sektor har middels sysselsettingsøkning blant storbyene. Produktivetsveksten i sektoren (økning i lønnsmassen) er lavest blant storbyene. Privat lokal sektor har en produktivetsvekst som er nokså lik de øvrige storbyene. Bare Stavangerregionen har en høyere vekst i produktiviteten enn de andre byene i privat lokal sektor.

Den beste forklaringen på den begrensede veksten i verdiskapingen i Trondheimsregionen er at det dannes for lite nye arbeidsplasser innenfor privat vare- og tjenesteytende eksport sektor (eksport = ut av landsdelen og utenlands)

3: Analysen, - Trondheimsregionens posisjon på vekstindikatorene

Veksten i antall studieplasser (kapasiteten) ved høyere læresteder har vært lav i både Trondheims-, Bergens- og Tromsø-regionen sammenlignet med høy vekst i Stavanger- og Kristiansand-regionen og middels vekst i Osloregionen.

Trondheimsregionen har relativt lav andel av sysselsatte med lang og høy utdanning, i likhet med Kristiansand-regionen. Men andelen sysselsatte med kort og høy utdanning er høy i Trondheimsregionen, og her er vi på linje med Oslo- og Tromsø-regionen.

Andelen sysselsatte per innbygger i service og underholdning er høyest i Osloregionen. Trondheims- og Tromsø-regionen deler 2. plassen. Veksten i perioden 2000- 2012 har vært klart høyest i Kristiansand- og Trondheims-regionen sammen med resten av landet.

Trondheim er kategorisert som middels på vekstindikatoren andel sysselsatte i kunnskapsnæringene. Høy er Stavangerregionen, og lav er Bergens- og Tromsø-regionen.

Yrkesrelaterte overnattinger viser middels høy vekst i Trondheimsregionen sammenlignet med de øvrige byene. Her er det Oslo- og Stavanger-regionen som topper veksten og også har det høyeste nivået på andelen yrkesrelaterte overnattinger i forhold til øvrige overnattinger. Kristiansand-regionen er den eneste by-regionen der den årlige veksten i yrkesrelaterte overnattinger er høyere enn for andre overnattinger.

Det er også slik at den totale pengemengden til FoU per innbygger er høyest i Trondheimsregionen, med Oslo- og Tromsø-regionen på de to nærmeste plassene. Veksten i perioden 2000 – 2011 har også vært høyest i Trondheimsregionen. Her er sammenligningen med Stavanger- og Kristiansand-regionen preget av at oljerelaterte selskaper bokfører FoU annerledes enn annen privat virksomhet. Bildet mellom byene er derfor noe uklart.

Når det gjelder regionale investeringer regnet i kroner pr innbygger, så er Trondheimsregionen på 5. plass blant storbyene når det gjelder både nivå og vekst i perioden 2000 – 2011. Det er Osloregionen som har hatt minst vekst av storbyene.

Vekstindikatorene viser følgende i utfordringer til handlingsplaner:

Trondheimsregionen kan påvirke vekst i befolkning og sysselsetting gjennom økte regionale investeringer og økt antall studieplasser. Nivået per innbygger i nasjonal sammenheng er lavt på regionale investeringer, og høyt på antall studieplasser. På studieplasser ser det ut som resten av Norge er sterkere konkurrent enn de øvrige storbyene.

De øvrige vekstindikatorene er knyttet til humankapitalen og arbeidslivet i regionen, og kan bare påvirkes indirekte. Flere nye virksomheter innenfor kunnskapsnæringene vil høyne utdanningsnivået blant de sysselsatte, og i sin tur påvirke andelen yrkesrelaterte overnattinger.

Innenfor privat lokal sektor, andel sysselsatte per innbygger i service og underholdning, har Trondheimsregionen allerede hatt høy vekst opp til middels høyt nivå i storbysammenheng. På FoU har Trondheimsregionen en topp posisjon blant storbyene og nasjonalt. For disse to vekstindikatorene vil det handle om konsolidering og holde posisjon.

4: Tekst rapportutkastet, spørsmål og avklaringer:

I teksten side 81 kap 7.1.5 er det fra Menon anført at Trondheimsregionen har høy vekst i antall sysselsatte i service og underholdning per innbygger, på linje med Kristiansand-regionen og resten av landet. I Kristiansand-regionen forklares veksten ved generell økt etterspørsel i privat lokal sektor, mens for Trondheimsregionen og resten av landet kan det se ut som studenter og festivaler er elementene i denne vekstdriveren. Jeg er i tvil om

studentene bør stå som forklaring for Trondheimsregionen, og vi leter etter forklaring ettersom veksten i privat lokal sektor er lav både på sysselsetting og produktivitet.

Vi vil også stille spørsmål ved om kapitalavkastningen i lønnsomme bedrifter i Trondheimsregionen bokføres på morselskaper utenlands slik at produktivitsveksten framstår som lavere enn den egentlig er? Utenbys / utenlandsk eierskap er høyt.

Når det gjelder kommunal sektor sitt relativt beskjedne bidrag til vekstregnskapet for Trondheimsregionen sammenlignet med de øvrige storbyregionene, (lav lønnsvekst, lav sysselsettingsvekst) så er jo ikke storbyenes balanse med her. Investeringer i nye skolebygg og barnehager tar en høy andel av regionens økonomi. Byggearbeidene utføres også i noen grad i regi av bedrifter utenfor regionen og av gjestearbeidere som ikke skatter lokalt. Kan dette slå ut i vekstregnskapet i form av lav produktivitet og lav sysselsettingseffekt i privat lokal sektor?

Regionale investeringer er vekstdrivende, men er ikke kommentert i forhold til byene. Er det kompleksiteten i denne økonomien som gjør det vanskelig å forklare?
